

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, ediție etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Natalitatea.

Măndrul nostru Bănat trece azi prin focul cel mai aspru dintre toate focurile câte l-au pârlit vre-odată. Au făcut pe aici de multe ori ravagii grele ciuma, holera, foamea, turcii și alte neamuri dar nici o calamitate de până acum nu se poate măsura în efectele-i grele cu scăderea natalității care bătue azi între românii bănațeni. Ne străpunge inima durerea de a constata, că fiii Banatului de azi fac zădarnice toate jertfele înaintașilor lor.

Cum fac copiii cei răi cu cuiburile de paseri, că azi și mâine le strică cuiburile până când biete de paseri se satură de necaz și pleacă mai departe, așa au făcut dușmanii cu strămoșii noștri, atât i-au gonit încoace și încolo, că doar, doar, se vor sătura și vor pleca în altă parte, dar ei totuși goi și flămânzi, bătuți și batjocuriți nu au plecat în altă parte ci au rămas scrâșnind din dinți aici. Și acum nepoții și strănepoții lor s'au apucat în vremuri de stăpânire și libertate românească să-și strice singuri cuiburile cum nu fac nici paserile.

Oricât ne-am tângui mult și bine, ori cât de amănunțit am studia cauzele multiple cari ne-au adus aici nu am făcut nimic pentru că boala continuă înainte cu furie. Este necesară o ofensivă pe capete cu duhul cel rău care s'a încuibat în inimile bănațene. Da! dar nici o ofensivă nu se duce cu brațele încrucișate pe piept. Nici un atac strașnic nu se poate da stând pe loc și tot contemplând ce ar trebui de făcut.

Medicina la început nu putea vindeca multe boale pentru că lua lucrul prea de departe. Ungea, ardea și omul tot murea până când a

dat de germenii boalelor, de acele mititele jivini pe cari le numesc baccili. Și noi suntem ispitiți să credem că așa stă lucrul și cu scăderea natalității, și căutăm cauzele de-a lungul și de-a latul pe când germele ei e mic și stă undeva ascuns de nu-l vedem cu ochii liberi. Este o chestie de duh chestia scăderii natalității. Ajunge o picătură de duh rău în om și nu-l mai poți aduce la calea cea bună și sănătoasă orice ai face, oricât l-ai descânta și l-ai învăța. Și iarăși e destul un suflu de duh bun și omul își revine în fire el singur.

Noi până acum ne-am mulțumit să aducem în fața altarului tineretul și să-l cununăm fără să ne dăm temeinic seama, *ce o fi în sufletele acelor cari se cunună*. Tinerii vin în fața lui Dumnezeu să mărturisească că ei vor să întemeieze o familie creștină, ca mai apoi să facă chiar contrarul să distrugă o familie creștină sau se întemeiază în cel mai bun caz un simulacru de familie creștină. Aici, în această nenorocire, credem că am prins virusul boalei care este pustiirea în loc de înflorirea familiei creștine române. E altă căciulă, că te duci în fața ofițerului stării civile și legi un contract ca toate contractele pentru că acest ofițer nu se uită în sufletul tău, dar Biserica, când te cunună îți ia un obligament care te pocnește ca conștiință de om creștin.

Câte capete au fost tăiate cu barda, câți martiri au fost sfâșiați prin circurile romane de fiare sălbatice până când căsătoria creștină s'a ridicat sus de tot peste căsătoria păgână devenind taina mare pe care apoi biserica nu o poate da mai jos nici cu un fir de păr administrându-o celor ce își bat joc de ea. Căsătoria în care ori o parte ori alta admite uciderea de prunci poate fi orice dar numai

căsătorie creștină nu. Putem face pe credincioșii noștri să înțeleagă sfințenia căsătoriei creștine, am reușit să astupăm isvorul boalei celei mai crunte, lipsa de copii, voită, nu am reușit să facem această vindecare, tot ce spun economiștii și sociologii sunt unsori bune pe dinafară, cari nu vor pătrunde niciodată până adâncul sufletului și ca urmare nu vor putea să stârpească bacilul care ne roade.

Biserica noastră va trebui să între adânc conștiințele oamenilor cu sfredelul muștrării. Oamenii au ajuns pe urma îngăduinții prea mari a maicei noastre biserici să facă din cununii cele mai mari alaiuri și părâzi lăsând la o parte **seriozitatea și sfințenia ei.** Actul cununiei care leagă pe o viață întreagă două suflete ar trebui încheiat după o examinare a conștiințelor, în cea mai mare liniște și cu cel mai serios gând. Toată zarva și petrecerea ar avea un mai convenit loc la botez. Dela preoți mai bătrâni am auzit că a fost pe vremuri un credincios care a dorit să se cunune dimineața în zori. Sătenii ceilalți cari s'au dedat cu zgomotul răscolitor a tot ce poate vedea și umbla au râs mult și bine de prietenul lor extravagant, dar, că cine a râs mai bine la urmă nu știu: cei cu alaiul fără senz creștinesc sau omul care a avut oroare de curioșii la cel mai sfânt act din viața lui. Nu va tăgădui nimeni, că în Banat se fac nunțile cele mai costisitoare de socrul mic simte cheltuiala toată viața lui cât trăește ca apoi să nu-i mai vadă ochii nepoței niciodată. Trâmbița bisericeii trebuie să sune puternic de sus până jos, ori **căsătorii creștine ori căsătorii de formă.** Alegeți! Cu cele dintâi urmăm legile așezate de Dumnezeu, cu cele din urmă ne lovim cu capetele de zidurile de fier ale orânduvelilor Dumnezești și le sfărâmăm. Oamenii vor zâmbi, oamenii vor protesta și se vor preface că nu înțeleg de ce este vorba dar sfânta biserică va trebui să rămână severă până la sfârșit când e vorba de viața sau moartea poporului nostru. Și mai ceva! Sfânta biserică prin graiul neîncetat al apostolilor ei va trebui să lumineze cunoștințele tinerilor că au voie să se închine, dacă așa le cer inimile, la toți idolii din lumea aceasta, dar la altar să vie cu deplina cunoștință că ce înseamnă un jurământ, pentru că luarea în deșert a acestui jurământ are un singur răspuns: pustietatea și cimiterul mare cât un sat.

Dr Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom.

Tot la „legea învățământului teologic“.

Două grave afirmări sunt insuficient argumentate și nici lămurite de părintele profesor I. Popescu-Mălăești; întâi când susține că legea pentru reorganizarea învățământului teologic „nu este folositoare pentru că nu corespunde nevoilor țării și nici ale Bisericii ortodoxe“ și al doilea, că academiile de teologie ca sistem mijlociu între seminarii și facultăți, ar fi un element dizolvant, dată fiind și subordonarea hotărâtă a acestora, ca și a tuturor școalelor teologice, puterii și autorității chiriarhilor.

Păr. Dr Dumitru Stăniloae dela Sibiu în judiciosul articol intitulat „problema învățământului teologic“ publicat în „Telegraful român“, trasează o preciză linie de demarcare a drepturilor Statului cât și ale Bisericii. Aceasta trebuia să facă părintele Popescu-Mălăești, căci o la „olaltă lucrare“, „raport de armonie și colaborare“ îl aud și îl știu toți laicii zilelor noastre; ci măsura acestei colaborări interesează de bună seamă înainte de toate.

Așa fiind, să vedem cum se prezintă normal această situație, și dacă ea prejudiciază într'adevăr interesele statului.

Noi aici în Transilvania și Banat am trăit în și prin Biserică timp de peste o mie de ani. Biserica ne-a conservat într'un stat străin și cumplit dușman. Și când s'au înverșunat dușmanii, tot Biserica prin constituția sa ne-a cuprins sub aripile ei ocrotitoare. La plinirea vremii Biserica a biruit; constituția ei, statutul organic șagunian, a fost luat ca principiu de bază în noua lege de organizare bisericească. Ce concluzii se impun aici părinte profesor? Părintele Nicolae Colan, rectorul academiilor teologice din Sibiu spunea pe bun drept că „ostilitatea împotriva Academiilor de teologie din Ardeal nu izvorește din reacredință, ci din o neînțelegere“. Și din neștiință, din o voită neștiință, am putea adăuga, căci cunoscute fiind referințele de viață bisericească biruitoare și puternică în care am trăit noi Români de aici, nu ar fi îngăduită această eșire necavalerească împotriva a tot ce-i legat de această viață.

Rezultă dar că Biserica este o mamă bună pentru fiii săi, sau ca să fim pe placul păr. Popescu-Mălăești, Biserica se prezintă ca o prietenă bună a cetățenilor acestui stat, ocrotitoare prietenă. În senz larg, la noi Biserica se identifică aproape cu statul. Ce neînțelegere, rivalitate sau dușmănie s'ar putea naște pe urma acestei fericite împrejurări? Desigur, așa cum anticipăram, o stare binecuvântată. Idealul

suprem al Bisericii este realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ; poate avea Statul ceva împotriva unui scop așa de mare; să nu-l bucure, să nu-l miște o asemenea preocupare: desăvârșirea fiilor, a cetățenilor lui? Hotărît că un stat creștin nu poate vedea cu alți ochi decât ai bucuriei, ai deplinei mulțămiri asemenea serviciu făcut lui de către Biserică. A limine dar o preocupare a Bisericii noastre ortodoxe dominante, un act al ei, nu poate fi decât și în interesul cetățenilor statului nostru.

Acum, calea, mijlocul în care Biserica stăruie la realizarea postulatelor ei mari și mai mici, privesc înainte de toate Biserica. În articolul din numărul trecut al „Foi Diecezane” se arată motivul principal pentru care Biserica, deci chiriarhii săi, are cuvântul hotărîtor la pregătirea preoților. Căci, ca și statul, Biserica are anumite preocupări proprii, când orice amestec străin devine odios. Așa e cu pregătirea preoților. Or fi ei și factori angrenați în mecanismul societății, dar înainte de toate preoții sunt purtători ai cuvântului mântuitor al lui Hristos și al Bisericii Sale, pe care ea, Biserica îl păstrează curat și nealterat. Să sustragem pe preoți jurisdicției Bisericii, al ierarhiei constituită și consfințită de Biserică și să-i dăm plocon Statului? Ce canoane, pe baza cărui principiu dogmatic domnule părinte profesor? Catolicismul e doar așa de puternic în apus și totuși nu cunoaștem o țară în care el și școlile lui să fie principiu de stat!

Da, o școală teologică, întocmai ca palmierii din oaze, cresc și prosperează acolo unde elementul lor e potrivit, în atmosfera cucernică a Bisericii, străjuită de chiriarhii ei. Istoria ne spune că acolo unde a pulzat viața religioasă, a prosperat și știința teologică; cea dintâi determinând pe cea de a doua, iar aceasta înfrumusețând, decorând viața religioasă-bisericească.

O școală teologică pusă la adăpostul statului, acesta e principiu străin. Aceasta e principiu protestant care poate să zică „vino, amestecă-te”, ca să-i placă oricui. În Biserica noastră noi avem lege și ea normează limita amestecului străin, ba îl și oprește la rigoare. În academiile teologice noi nu am văzut mișunând ca în unele seminarii atei sau comuniști; am văzut și auzit de curând cum se poate pătrunde într-o facultate teologică fără alt criteriu sau sprijin decât politic-guvernamental.

Iată o lămurire mai mult și pentru ceace e „dizolvant” în părerile păr. I. Popescu-Mălăești.

Memoriul Consiliului Central Bisericesc privitor la educația tineretului.

(Continuare și sfârșit)

9. În orice caz — chiar și cu filme cenzurate — copiii trebuie opriți de a frecventa cinematograful. Ei trebuie să meargă numai în grup conduși de profesori sau pedagogi și numai la filme în legătură cu cunoștințele lor școlare sau care exemplifică aceste cunoștințe.

Chiar filmele bune fac pe copii să înțeleagă prea curând dezvoltarea vieții sociale, ceea ce le mărește curiozitatea exagerându-o. Încetul cu încetul ei pierd virtutea răbdării și nu mai studiază atent obiectele școlare și nu se mai pregătesc temeinic pentru o anumită carieră. Cunoștințele premature îi ispitesc mereu să iasă din carte și să se avânte în lume.

10. Trebuie să se stabilească un consens între autoritatea de stat și ziare, spre a nu se mai face alătea reclame vedetelor și stelelor de cinematograf ca și tuturor artiștilor de cinema, întrucât acest lucru este dezastruos pentru imaginația copiilor. Se poate într-o anumită măsură împiedeca cetitul cărților imorale dar cetitul ziarelor nu se poate împiedeca. Astfel pe calea reclamelor din ziare, răul stavilit într-o parte reapare în altă parte. Nici sporturile exagerate cu boxuri nu trebuiesc atât de mult trâmbițate prin ziare făcând din ele niște ocupațiuni celebre și vrednice de practicat. Ele duc la glorificarea forțelor brute, sau la dreptul pumnului.

11. Împotriva scrierilor pornografice, imorale, trebuie dusă o luptă fără rezervă, trebuie o cruciadă și un control care să se exercite permanent.

Deaceia e necesar, ca după cum pentru înlăturarea răufăcătorilor și mai ales a pungașilor de buzunare poliția face razii pentru a-i descoperi, culege și tria, tot așa trebuie procedat și cu scrierile netrebnice care trebuiesc descoperite și înlăturate fără nici o rezervă din toate librăriile și din toate chioșcurile de ziare.

Editorii trebuiesc de asemenea avizați și sancționați.

12. În altă ordine de idei, o problemă care trebuie rezolvată definitiv și cât mai curând este problema repausului duminical și oprirea oricăror întruniri și conferințe în timpul serviciului divin. Legile trebuiesc aplicate cu strictețe. Administrația să procedă strict.

Trebuie negreșit să ajungă la ceea ce există în Anglia, unde în unele sărbători mari — Paști și Crăciun — nici trenurile nu umblă, iar Dumineca orașele sunt pustii din cauza încetării complete a oricărei activități.

Nu trebuie să pierdem din vedere că repausul duminical este o nevoie de ordin social dintre cele mai de seamă. Nu numai că repară forțele pierdute, dar disciplinează sufletul și-l sustrage mecanizării.

13. O chestiune foarte importantă pentru educația nu numai a tineretului, ci peste tot pentru educația cetățenească și pentru însăși pacea noastră socială, este chestiunea amestecului factorilor educativi — preoți, învățători și profesori — în frământările luptelor politice, în care se pune multă patimă abatându-i delatostul lor educativ.

Peste tot luptele sociale, politice și parlamentare trebuiesc domolite introducându-se o destindere mai amicală între partide, căci vecinicile învinuiri reciproce de incorectitudine, furturi și jafuri în averea publică de cele mai multe ori exagerate au înrăurire educativă

rea asupra cetățenilor și tineretului, îndemnându-i să răvnească toți numai după bani și îmbogățiri.

Scoala însă suferă enorm de mult din cauza luptelor politice de partid infiltrate în corpul didactic.

Se impune deci o schimbare. Preotul și învățătorul, trebuie să rămâe elementul de împăciuire socială, de ordine și de echilibru între elementele luptătoare.

Iar pentru respectarea intereselor lor profesionale în corporațiile țării se pot afla modalități libere de frământări păgubitoare pentru misiunea lor.

14. Intre problemele pe care Biserica însăși și le pune este cea cu privire la pregătirea clerului ei. Avem în general un cler bun cu studii academice superioare și superiori ei înșiși din punct de vedere teologic. Ni se pare însă, că această pregătire suferă din punctul de vedere al *culturii generale* ceea ce îl face să nu îndrăznească a influența această cultură și a-i impregna un spirit religios. Se impune din acest punct de vedere o mai intensă activitate pentru perfecționarea preoților și adecvarea lor marilor probleme sociale, care frământă lumea.

15. În general *literatura* are mare influență asupra educației cetățenești. Această literatură, la noi s'a abătut prea mult dela ceea ce au fost scriitorii noștri clasici. *Trebuie să se revie și să nu se piardă nici o clipă din vedere scopul educativ pe care literatura îl are pentru popor și pentru societate în genere.*

16. Un fenomen nou și care trebuie studiat este *organizația tineretului în societăți cu caracter creștin*. În timpul din urmă se obsearvă un curent care mână parcă inconștient ca un instinct de conservare spre Biserica pe acest tineret neformat încă dar pe care Biserica îl poate îndruma pe căile cele bune. Cu acest tineret credem că trebuie să ne punem în legătură spre a-l îndruma pe căi sănătoase și eventual a lupta pentru a scoate din circulație scrierile netrebnice. Pentru educarea acestui tineret Biserica întâmpină mari greutăți de personal, întrucât la centrul eparhiilor nu mai există preoți disponibili pentru asemenea misiuni.

17. O măsură necesară și care ar preface epocal spiritele, este *înființarea unei mari biblioteci pentru tineret* intitulată: „Biblioteca tineretului“. Ea ar cuprinde cărți bune și efține, pe cari tinerimea să și le poată procura și atât de multe, încât cartea cea mai bună să inunde zilnic vitrinele librăriilor.

Acest lucru nu-l poate realiza decât Ministerul instrucțiunii publice în colaborare cu unele instituțiuni de editură și la început cu sume pușe la dispoziție de stat.

Facerea de altfel n'ar fi de loc păgubitoare pentru stat deoarece astfel de cărți s'ar desface ușor. Părinții, profesorii, trebuie să exercite apoi un control strict asupra tinerilor ca să nu cicească de cât lucruri bune.

În legătură cu această problemă Ministerul Cultelor trebuie să ajute, subvenționând revistele de educație a tineretului cum sunt cele editate la Arhiepiscopia Bucureștilor „*Duminica Copiilor*“ și „*Tinerimea Creștină*“ ambele ilustrate în culori.

18. Trebuie apoi să se *trieze cu strictețe bursele acordate de Statul român studenților români, care studiază în străinătate și cari azi în cea mai mare parte sunt streini sau cu sufletul infectat de comunism, ateism, etc.*

Se impune să se aleagă pentru aceste burse numai elemente sănătoase și cu un viguros suflet românesc care să studieze în străinătate tot ce se face acolo pentru *progresul social și reîntorși acasă să știe lucra pentru*

a imita și noi ce e bun și educativ. Altcum nu avem nici un folos de ei.

19. Dar ceea ce cu toți am combinat în timpul din urmă pentru o mai bună educație a tineretului desigur e incomplet. De aceea credem că — în vederea unei sigure promovări a spiritului creștin în tineret — este *absolut necesar trimiterea în Anglia a unui bărbat român expert și cu un puternic spirit de observație*, care să studieze temeinic instituțiunile Angliei pentru educarea tineretului, de jos și până sus, și tot ce ar afla de folos în această privință. Aceasta pentru a se putea pași odată pentru totdeauna la organizarea temeinică, viabilă a tuturor măsurilor ducătoare la scop pentru educația cetățenească a tinerelor generații, spre a se preface succesiv întreaga mentalitate a publicului, făcându-l mai modest, mai puțin luxos, mai răvnitor de bunuri spirituale, decât a celor materiale care duc omenirea spre abis, iar nu spre înălțimea idealurilor.

20. De sigur evenimentele de după război — cu atâtea tendinți de grabnică îmbogățire fără a alege mijloacele de altă parte egoismul individual prea puțin sensibil față de nevoile patriotice de a se supune toți unor trebuinți obștești superioare și de a se considera particulele vii ale unui organism social și național — au stârnit multă îngrijorare în sufletele bunilor români, cari au trăit zile de strălucită pildă, plină de altruism și de sacrificiu pentru binele comun.

Toate acestea nu trebuie a ne descuraja.

Totdeauna — după războaiele mari — a urmat o epocă de perturbări sociale, și să nu uităm că ultimul război a fost cel mai grozav din câte a cunoscut istoricul omenirii. Zeci de milioane, cuprinzând tot ceea ce neamurile aveau mai bun și mai în vigoare — floarea acestor neamuri — au stat dela 1914—1919 pe fronturile de luptă în fața celor mai ucigătoare arme. Milioane din ei au căzut victimele vinovate. Patrimoniul de mare valoare ale unei civilizații de veacuri s'au prăbușit. Sate, palate, orașe, muzee zu dispărut. Într'o asemenea atmosferă sufletul multor oameni s'a însălbătăcit. Luptătorii — stând zilnic în fața morții — nu și-au mai putut păstra tăria nervilor până la sfârșit și chiar cei rămași acasă, au suferit grave zguduirii sufletești. Fii, părinți, rude, prieteni i-au pierdut fără urmă. Averile lor agonisite cu muncă îndelungată s'au nimicit. Așa fiind puținii au supraviețuit crâncenului război cu nervi teferi și nealterați.

Acest desechilibru individual s'a resimțit puternic și în organismul social, producând pretutindenea stări și porniri anormale.

Dar această epocă — fiind urmarea războiului — este trecătoare. Oamenii se vor reface din zguduirile trecutului. Organismul lor se va însănoși și fortifica, iar ființele refăcute în muncă pacinică vor înrăuri în bine sufletele enervate și desechilibrate din trecut. Bunul instinct al poporului se va ridica iarăși în relief și lumea va deveni din nou liniștită, calmă, cinstită într'un cuvânt mai bună și mai înclinată spre o viață spirituală superioară.

Trebuie numai ca factorii conducători ai neamului să fixeze tineretului, în locul idealului unității naționale, acum împlinit, un nou ideal, cum ar fi de pildă cel al ridicării neamului în toate privințele în fruntea popoarelor ce-l înconjură, urmând apoi ca toate instituțiunile țării să stăruie mereu și cu toată răbdarea pentru îndrumarea continuă a noilor generații spre ținta acestui ideal, oferindu-i și mijloacele de a se apropia mereu de ea.

Toate aceste deziderate au fost trimise domnului Ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor ca cerinți din partea Bisericii cu rugămintea de a stăruii pentru aplicarea lor, mai ales că în unele privinți acel Onor. Minister a dispus deja măsuri de îndreptare întru cât priveau resortul său.

De asemenea s'au luat măsuri prin Consiliul Central Bisericesc ca să se înainteze câte un exemplar din acest memoriu d-lui Prim Ministru, Ministru de Interne precum și la toți șefii partidelor politice.

Pe pământul făgăduinței . . .

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc.

Punctul cel mai înalt al împrejurimei imediate a sfintei cetăți e *Muntele maslinilor*, — arabește *Dschebel et-Târ* — cu o altitudine de 812 m., sol calcaros, sărac în apă. Numirea este împrumutată dela configurația terenului, că altitudinea relativă raportată la a orașului, e abea 52 m., deci mai bine zis o colină și numai valea care ne desparte, ne prezintă dealul așa cum e numele. Este acoperit și acum cu o mulțime de maslini, pe vremuri se zice a fi fost aci un complex păduros întreg de olivi. Prima biserică creștină aici a fost ridicată, ca jertfă, de *Elena*, soția lui *Abgar*, regele creștin al neamului armenesc, care primi învățăturile lui Iisus încă înainte de sfintele patimi. Ne închinăm la locul unde *Juda a comis trădarea*. Evenimentele petrecute pe acest munte ne sunt preabine cunoscute, ele aparțin credinței noastre, slânta amintire a acelora o perpetuăm în suflețele setoase, ca scumpe clenodii primite din tată 'n fiu.

Acestui masiv aparține și *Muntele Sionului* despre care am mai vorbit. Aici amintim acum *Cônacolum-ul*, locul sevârșirii a *cinei cele de taină*. Pe vremuri a fost o biserică creștină. Acum moschee. Ni-se arată înlăuntru acoperit cu un covor, copia cosciugului lui David, modelul original e așezat într'un loc mai afund, unde nici creștinii n'au intrare, pentru că se susține a fi aici înmormântat marele împărat. Se zice că pe acelaș loc s'ar fi săvârșit și *Pogorîrea Duhului sfânt*.

Pe poteca îngustă ajungem la colina *Mica Galileia* sau *Viri Galilaei*, unde pe vremuri era un han, în care se refugiaseră apostolii, când li-s'a arătat Domnul, cum priveghiau cu uși zăvorite după înviere. E un loc admirabil, face impresia unui parc englezesc, cu apă gustoasă, iar sfânta biserică înzestrată cu clopote de o muzicalitate uimitoare. Este aici și o școală. Rupem flori, le presăm, pentru a le aduce acas.

Continuăm drumul spre *Eleon*, unde e *biserica Înălțării*, proprietatea rușilor, cu vechime de pe vremea împăratului Constantin și refăcută, după atâtea demolări, de cruciați. Ne închinăm sub micul octogon înconjurat cu coloane și acoperit cu cupolă, la locul împrejmuit cu grilaj de metal, unde ni-se arată urmele picioarelor Mântuitorului, înălțându-se la cer. Rostim cu El și noi aici *Tatăl nostru*. La îndemnul călugărului, cumpărăm lumânări, printre zăbrele furișăm piastri. Părintele călugăr probabil că mulțumește văzând mulțimea pieselor de metal sunător că nu poate ascunde un dulce zimbet satisfăcător, ba ne conduce peste șosea la câțiva olivi îmbătrâniți și ca să nu mai cheltuim și cu asta, ei ne rupe crengute cu măslina, pentru a le duce cu noi. De ce să mai plătim dacă a dat Domnul rod.

Dar o pății! Micul și tinerul felah, care avea prospecte de un chilipir, văzându-se scuitat în realizarea bugetului său pentru o asemenea zi bună, — maslinii nu aveau stăpâni, — lăsă deci pe Sfînția sa sub oliv, grăbi la grilaj și cu ajutorul unui cârlig dintr'o cracă de maslin, se recompensă prin înstreinarea obolului nostru. Se iscă o ceartă, din care călugărul eși păgubaș. Din turnul clopotniței din vecinătate privim spre cetate și în direcția opusă, până privirea o împiedecă lanțul munților transiordanieni. În curtea bisericii pe perete textul rugăciunii dumnezeiești zugrăvit în vre-o 40 de limbi. Românește n'am găsit.

Biserica credeului — aparține catolicilor — este închinată după tradiție amintirii, că sf. apostoli aici ar fi compus textul aceastei confesiuni de credință.

Trecem pela *mormintele profesilor* și ne apropiem aproape istoviți de puteri — era mare arșița soarelui — de *Bethania*, unde merse Iisus mai înainte cu 6 zile de Paști. *Mormântul lui Lazăr*, e săpat în piatră foarte fărâmițoasă. Acum e o moschee, dar s'a făcut o intrare separată și la altarul ridicat se închină creștinii. Din localitatea de odinioară *Bethfaghe*, abea s'au putut desgroa câteva ruine.

Mașina, și ea obosită par'că, grăbește dar abea pătrunde prin praful gros și calcaros al șoselei. Claxonul e mereu în funcție căci circulația e mare. Deodată mersul se încetinează, semnalările se potolesc. Trecem prin fața *palatului guvernatorului englez*. Stăpânul Palestinei.

Văzurăm în sf. cetate și în minunata ei împrejurime, tot ce ni-s'a arătat. Ne-am închinat unde am fost conduși, căci timpul era prea limitat, pentru a cerceta tot despre ce sf. scrip-

tură ne vorbește. Sufletul a fost mereu cernit, dar pe Eleon s'a înveselit și în nota refacerii continuăm drumul.

E seara târziu când îmi revăd notițele pregătite pentru tipar. Cu iuțeala fulgerului trec în revistă cele descrise, dar deodată când îmi reamintesc de detaliile marelui tragedii, pe care a îndurat-o Messia, îmi atrage atenția pâlnia aparatului de radio. Vorbea cineva despre martiri. Aud de *roată, Bălgrad, Deșteaptă-te Române.*

Las peana, terminai pentru astăzi. Mă răpește cu sine cuvântul difuzat, după clipele trăite și ziua.

Era praznic mare. Comemorarea lui *Horia, Cloșca și Crișan.*

Alt martiraj, pe pământul atei făgăduinți...

Rescriptul crăesc

din 3 Octomvrie 1848.

Noi Ferdinand I. constituționalul Împărat al Austriei, Craiul Ungariei și a Boemiei al aistuias nume al U.; Kraiul Lombardiei și a Veneției, Dalmației Croației, Slavoniei, Carintiei, Lodomeriei și al Iliriei; moștenitorul Prinț al Austriei, Prințul Lotaringiei, Salzburgului, Stiriei, Karintiei, Karnioliei, și a Sileziei de sus și de jos, Marele Prinț al Ardealului, Marchionul Moraviei: Groful Habsburgului și a Tirolului ș. a. — ș. a. — ș. a.

Salutarea și debinevoirea Noastră tuturor Baronilor de țară din Ungaria, Marele Principat al Ardealului, precum și din toate țările vecine, purtătorilor de dirigătorii bisericești și mirenești, Magnaților și Deputaților, carii la conchiemata de Noi Dieta în libera crăească cetate Peșta sunt adunați.

Spre a Noastră adâncă durere și mâhnire sau lăsat casa Deputaților prin Ludovic Kossuth și ascultătorii de el la mari fărădelegi a se povățui, ba încă mai multe nelegiuite încheeri împotriva crăeștii Noastre voi întră împlinire leau dus, și decurând împotriva trimiterii de Noi spre restaurarea păcii rânduitului cr. Komisariu a Feldmareșal-Laitnantului Nostru Grofului Franț Lamberg, înainte de ce ar fi putut acela arăta numai Plenipotenția Noastră în 27 Septemv. a adus o încheere, în urma-rea căria acesta a Nostru cr. Komisariu de o mulțime sălbatecă în drumul public cu turbare a fost prins și întrun modru preaplin de grozăvie ucis. Întru așa împrejurări ne vedem noi amăsurat crăeștii Noastre datorinți, spre susținerea siguranței și a Legilor, sălți următoarele Orândueli a face, și împlinirea acelor a o porunci.

Intâiu. Desfacem Noi Dieta prin aceasta, așa, cât după publicarea acestui al Nostru Preinalt Rescript ceea deloc se îndatorează a încheia șăderile sale.

A doua. Toate neîntăritele de Noi încheeri și

Orândueli a Dietei deacuma le declarăm de nelegiuite, fărădrept și fără de toată puterea.

A treia. Supunem Noi sub înalta putere a Banului Nostru din Kroația, Slavonia și Dalmația, Feldmareșal-Laitnantului Baronului Iosif Ielasics prin aceasta toate trupele și înarmatele Incorporații de fiece soiu, totatăta, fie acele din garde naționale ori voloteri, care se află în Ungaria și alăturatele acestiia țări, precum în marele Principat al Ardealului.

A patra. Păcăcând se va aduce turburata pace și rândul în țară la loc, crăimea Ungariei se supune Legilor de războiu, pentru aceia pe o vreme se oprește cuvinoase lor Jurisdicții ținerea Kongregațiilor de Komitat, Magistrat, ori District.

A cincia. Banul nostru din Kroația, Slavonia și Dalmația, Baronul Iosif Ielasics se trimite prin aceasta ca deplin împuternicit Komisariu a crăeștii Noastre Maestăți; și Noi îi împartășim lui deplina putere și activitate, ca el în jurul delipsei puteri să întrebuițeze drepturile cu care el în extraordinarele împrejurări deacuma ca Locțiitorul crăeștii Noastre Maestăți este împodobit.

În urma acestiia a Noastre Preinalte Împuterniciri declarăm Noi, că tot aceia ce va rândui, așeza, încheia și porunci Banul din Kroația, trebue privit cum ar fi rânduit, așezat, încheiat și poruncit cu preainalta Noastră crăească putere; pentruaceia și poruncim Noi prin aceasta preaindurat tuturor Jurisdicțiilor bisericești; mirenești; și militărești, ofițianților, purtătorilor de dirigătorii și lăcuiitorilor de fiece stare și rând din Crăimea Noastră a Ungariei, Ardeal și din toate alăturatele țări, ca ei poruncilor prin Baronul Iosif Ielasics, ca prin împuternicitul Nostru cr. Komisariu subscrise întră toate tocmai așa să urmeze și să asculte, precum sunt îndatorați să asculte de crăească Noastră Maestate.

A șasa. Dechilin încredințăm crăescului Nostru Komisariu, ca spre aceia să fie cu băgare de seamă, ca împotriva prinzătorilor și a ucigătorilor crăescului Nostru Komisariu a Grofului Franț Lamberg, precum și împotriva tuturor începătorilor și părtaşilor la această rebeliantă faptă de rușine după deplina asprime a legilor să se pășească.

A șaptea. Celelalte curgătoare trebă a manipulației țivile vor fi purtate pe o vreme prin Ofițianții, carii sunt îndreptați la fieștecare Ministerium, după prescrisul legilor.

Deloc cum așa unimea apărării și a povățuirii comunelor interesuri a toate Monarhiei întră modru stătătoriu restatornicită, asemenea drepturi a tuturor naționalităților pentru totdeauna asigurate și spre temelia aceasta împrumutatele corelații a tuturor împreunetelor sub coroana Noastră țări și popoară orânduile vor fi, cele potrivite cu încurgerea Deputaților a tuturor părților se vor lua la dezbatere și pre calea legiuită se vor statornici.

Datusau în Schönbrun în 3 Oct. 1848.

Adam Recsei m. p.
Prezesul Ministeriumului

Ferdinand m. p.

Recenzii.**AUREL COSMA JUNIOR: „Les problèmes actuels du régime représentatif“.*)**

D-l Aurel Cosma Junior, binecunoscutul deputat și scriitor, delegat al Uniunii Interparlamentare, într-o broșură scrisă în limba franceză se ocupă de problema evoluției instituțiilor parlamentare. Chestiunea parlamentarismului ocupă un loc deosebit în viața statelor. Piecând dela separarea puterilor în stat, analizează cu o minuțioasă puterea legislativă a diferitelor state, trecând la puterea executivă insistând asupra diferitelor modificări care s'au făcut la țările din Europa. Bolșevismul rusesc e arătat în toată evoluția lui — azi toate puterile aparțin „poporului-muncitor“ (*ou peuple-travailleur*). În partea II-a, găsim expuse „Problemele tehnice ale regimului reprezentativ“ (organizarea regimului parlamentar), rolul parlamentului și întreaga activitate ce o desfășoară parlamentul.

Desprindem nouile tendințe de forme de guvernământ ale *Italiei (fascismul italian)* *Rusiei (bolșevismul rusesc)* și izolarea puterilor în America. Broșura cuprinde 46 pagini în cari sunt expuse în mod foarte clar întreaga desfășurare a vieții de Stat a diferitelor popoare. Interesantă atât ca expunere, concisă și clară, are darul unei contribuții însemnate pentru cunoașterea temeinică a problemelor actuale ale regimului reprezentativ.

* * *

IOAN MUȘLEA: „Contribuțiuni la cunoașterea bibliotecilor românești ale orașelor din Transilvania până la Unire“.

(Cluj 1935) pagini 38

Prim bibliotecarul Universității din Cluj d-l Ioan Mușlea într'un studiu deosebit de important cu o hărnicie deosebită ne face un scurt istoric al bibliotecilor din diferitele orașe ale Transilvaniei. Bibliografia bogată cu indicații prețioase ne transpune în acele clipe mărețe din trecutul Românilor din Ardeal și Banat, cari cu ajutorul unor bărbați valoroși sau a instituțiilor culturale și religioase au putut să țină pașii alături de alte neamuri streine. La sfârșit aflăm un catalog al bibliotecilor despre care se face cunoștința că au existat până la 1919 — în diferite orașe ardeleni și bănățeni. Munca d-lui Ioan Mușlea atât de migăloasă are darul să ne edifice și să scoată în relief problema cărților românești în Ardeal și Banat, înainte de Unire. Din studiul d-sale putem afla multe date noi cu privire la bogatele biblioteci ale orașelor din Ardeal și Banat. E bine ca această muncă să fie dusă mai departe!

C. R.

*) „Problemele actuale ale regimului reprezentativ“.

În sunet de toacă.

Din zări îndepărtate
O toacă să aude
Cu-acelaș ritm cum bate
Când sufletul oriunde
La postul început
Mereu în sine-așterne
Și azi ca și 'n trecut
În viața din caverne
Credința sa legată
De-un Dumnezeu ce'n veci
Acelaș i-s'arată
Pe-a gândului poteci.
Arată pe Iisus
Cu jertfa sa pe cruce
Din Dumnezeu de sus
Ce 'n lume o aduce.

VALERIU T. PERIANU

ȘTIRI

Predică. Duminecă la sfânta liturgie a predicat pâr. admin. parohial *Romulus Pop.* În legătură cu neîntrecuta evanghelie, a judecății de apoi, sf. sa a vorbit cu căldură despre adevărata viață, pe care Biserica noastră ni-o pune în vedere odată cu începerea Postului Mare.

27 perechi de concubini au fost cununați zilele trecute de pâr. Ilie Iimbrescu din Mehadica. Sfinția sa ne spune că după sfintele sărbători ale Invierii Domnului va mai cununa 50 perechi. Iată că glasul Păstorului începe a fi ascultat de oile apucate în cai piezișe!

În jurul noului cod penal. Cercurile conducătoare ale Bisericii, ca și factorii de seamă din stat, s'au frământat mult în jurul legiferării noului cod penal. Îndeosebi Biserica e bucuroasă văzând un spirit mai sever în sancționarea mulțimii de rele și fărădelegi cari bântue societatea noastră românească. Și noi aici în Banat avem multe de apărut și iarăș multe de osândit. Așa, mulțimea concubinajelor, a căsătoriilor între minori, cari pare se au găsit oarecare interes în locurile cu cădere. Ne bucurăm că între neosteniții luptători este veteranul preot-parlamentar pâr. Vichentie Pirtea din Sinersig, sf. sa trezind atenție asupra stărilor excepționale de aici dela noi. Ar fi de dorit numai ca sf. sa să fie secondat de toți parlamentarii Banatului în această laudabilă muncă.

POȘTA REDACȚIEI

Pr. V. F. I. C. Într'un număr proxim.

* * *

Dl M. G. Cauza nu e definitiv lămurită. Articolul într'un număr viitor.

Concurs.

Nr. 967 B. ex 1935.

Pe baza §-ului 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest statut, precum și pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Bocșei-montane, cu sediul în Bocșa-montană.

Recurenții la acest post, au să dovedească, că au calificațiunea prevăzută în concluzul Nr. III. al congresului național bisericesc din 1888.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Dotațiunea dela parohia centrală protopresbiterală din Bocșa-montană constă:

- a) Dela Societatea U. D. R. suma de 15.000 Lei anual, care eventual se poate reduce.
- b) Titulo bir parohial dela s. biserică 3000 Lei anual.
- c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterală care constă din:

a) Locuință în natură în casa fundațională „Petru Borlovan”.

b) Birul protopresbiteral anual dela preoți conform punctului 32 din „Rescriptul declaratoriu illiric”.

c) Sesiunea parohială din Jidovini conform deciziei Consistorului diecezan Nr. 3902 B. ex 1910 din 6 Septemvrie 1910.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretensiune materială.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiunile lor ajustate cu documentele autentice despre calificațiunea și ocupațiunea lor de până acuma Consiliului eparhial în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană”.

Recurenții din alte eparhii vor avea să-și exopereze și permisiunea P. S. Sale episcopului diecezan, de a putea recurge.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial, ținută în 4 Martie 1935.

Episcopul diecezan:

1—3

† Vasile.

Pe această cale vin a mulțumi tuturor prietenilor, rudeniilor și cunoșcuților, cari au binevoit, — urcând aceste dealuri obositoare — a participa și a petrece în calea cea mai de pe urmă a neuitatei mele soții și mamă a trei orfani, și prin prezența lor a-mi aduce câte o schinteie de mângaiere.

Mai vartos mă simt dator a mulțumi din tot sufletul meu fraților mei în Hristos, preoților, cari prezentându-se în număr așa de mare, prin rugăciunile și cântările duhovnicești au înlesnit suirea la ceriuri a sufletului răposatei.

Aduc sincerile mele mulțumiri și tuturor acelora cari din diferite motive nu au putut participa personal, dar prin scrisorile lor de condoleanță au contribuit mult la liniștirea mea sufletească.

Simion Șandru, preot
Sadova-nouă

Librăria
Pavel Suru

BUCUREȘTI
C. Victoriei
108

Aduce și pe această cale la cunoștința Prea Cucerincilor Preoți și Onoratei sale clientele, că în dorința de a fi de folos Bisericii și în altă direcție de cât a răspândirii cărților cu cuprins religios, și-a reorganizat secția cu **odăjdii și obiecte bisericești** înființând și un atelier pentru fabricarea acestor obiecte sub conducerea d-lui **Lazăr Albu**, fost coproprietar al firmei Unirea, în care atelier se vor fabrica cu prețuri foarte convenabile candele, cădelnițe, cruci, sfeșnice, îmbrăcămînți de Evanghelii etc. executate după cele mai artistice modele din vechea noastră artă bisericească.

Obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la Librăria Diecezană.

Tipărit, în Tipografia noastră diecezană, a apărut:

Manualul de Tipic

al Bisericii ortodoxe, în uzul teologilor și preoților, cuprinzând serviciile Dumnezeești din postul sfințelor Paști

intocmit de:

CONSTANTIN VLADU

profesor de Tipic și Cântare la Academia teologică din Caransebeș,

aprobat de Consiliul eparhiei ort. rom. a Caransebeșului și tipărită cu binecuvântarea în Domnul adormitului fost episcop diecezan Dr IOSIF TRAIAN BADESCU.

Cartea e tipărită pe hârtie fină, în două culori și se poate comanda dela

LIBRĂRIA
și TIPOGRAFIA
DIECEZANĂ
din CARANSEBEȘ.

Exemplarul: Lei 180

plus spesele postale.

